

LA TRALLA

SETMANARI SATIRICH

No l'equivoqueu ab el d'enfrente * Mudará'l petadó cada setmana

DIPUTACIÓ, 295

SURT ELS DISSAPTES

Eramos pocos...

Y van sortir tres partits nous

Deixem de banda el safreig nacional conegut vulgarment per Congrés y qu'à Madrit ne diuen la *cámara-baja*, ab manifesta impropietat, perquè el Congrés *ni sube ni baja ni està quedo*; deixemo, si, de banda, y no imitem a l'Albó que va tenir el valor civich de discutir ab el Negre de la Peixera, (llegeixis Junoy) l'Emperador dels *cacahuets* y companys de obstruccionisme parlamentari. Està bé que semblant sacrifici, es fassi quant se tracti de cüestions de ver interès pera la nostra causa, però per una subvenció esquivada que a n'els benedictins de Montserrat no'ls treu de cap apuro, no val la pena d'engreixar als enemichs declarats de Catalunya, que la ceguera de nostras classes trevalladoras porta al Congrés a ferli tan mal com poden. Que Deu torni la vista al *remat* republicanesch y a l'Albó li conservi la bona voluntat pera contestar insults de Junoy y Lerrouxus, qu'es desprecian per la zencilla rahó de que ans elogiaven qu'ofenen venint de qui venen. Enrahonem de coses que's valguin més, la pena. Aquests dias *La Veu* ha publicat dos articles (reproduhit l'un y de col·laboració l'altre, si no estich equivocac) parlant de la *dreta* y de la *esquerra* del catalanisme. Estavan en el fondo conformes tots dos, en que no existeixen tal *dreta* ni tal *esquerra* o en que no deurian existir, si bé un d'ells suposava, que d'existir diferencies dins els catalanistas, sols radicaven aquestas en lo més o menos radical catalanisme d'ells. No penso com els autors dels aludits treballs, y com que no tinch cosa major en que ocupar-me, hi diré la meua en quatre paraules (quant jo dich quatre paraules ja poden posar-nhi una grossa). Cert es que no existeixen, clarament determinadas la *dreta* y la *esquerra* del catalanisme, perquè aquesta suposada divisió en catalanistas més o menos radicals no pot acceptarse com a tal *dreta* ni tal *esquerra*. Uns y altres volém la consecució de l'autonomia, y uns y altres la considerem necessaria; no pot ser la manera de durla lo qu'ens separi; prova d'aixó, que si no hi ha gués entre'ls catalanistas altres diferencies, el dia que prohibim l'autonomia no hi hauria a Catalunya més qu'un sol partit y, per sort, no será aixís. La diferencia, avuy encare poch definida perquè ningú ha volgut remarcar-la, no existeix en lo tocant a procediments sinó en lo tocant a idees, en lo que fa referencia el modo d'apreciar la qüestió religio-sa y la qüestió social. Al ferse las Bases de Manresa, de la primera, no s'en va parlar, y la segona, es va deixar tan indefinida en certs punts, que també's pot considerar com a no tocada. Se partia del punt de vista de que s'anava a fer Patria y es va dir: no cal parlar d'alló; tot hi cab sota l'ample bandera catalana. Però, certament, que al redactarse aytals Bases no's va pensar en lo que vindria després, en que'l catalanisme fora titllat de clerical y reaccionari y en que podria ser necessari lo parlar de la qüestió religiosa y la qüestió social si's volian desvaner tal cal·licificatiu y posar patent als ulls del poble sa injusta aplicació. Es cert, diu el poble,—que com a poble te de veure las cosas molt clares pera enténdrelas,—qu'el catalanisme diu que'l camp qu'aquesta idea abarca es tan ample, que tots els bons catalans hi caben, però, reparém que'ls que hi han capigut fins are, sols han sigut conservadors (per el poble, clericals y reaccionaris) y es natural que pensessin de tal modo si la part avançada del catalanisme no havia deixat sentir sa veu. Y tant es aixís, que a horas d'are hi ha encare qui s'admira dels párrafos que publicarem nosaltres al peu del retrato d'en Pi y Margall en lo passat número. Sembla a molts, que no pugui ser que hi hagin catalanistas que's declarin admiradors fervents del gran Pi y Margall que volia separar l'Església del Estat, y admiradors no sols per ser el gran propagandista de l'Autonomia, sinó per ser radical en la qüestió religiosa y en la social. Y al veure el poble que'ls catalanistas radicals no surtian per en lloch, no van necessitar més qu'una mica de prédica dels nostres enemichs pera quedar convensut de que'l catalanisme era clerical y reaccionari. Resultats d'aixó: Las consecuencias que tots toquem; que a un foraster vingut aquí pera fer el joch del govern, li ha sigut fácil ferse seva la classe obrera, alhagant sas baixas pas-sions, quan nosaltres no deixantlo abandonat y predicant-li a l'hora qu'amor a la terra y l'ideal autonomista, de llibertat y de sas justas reivindicacions, fácilmente l'hauriam conquistat. Per tot lo dit y molt més que diria, sinó temés ferme pesat, crech jo, qu'existeix la *dreta* y la *esquerra* del catala-

nisme y que fora molt ventajós a la nostra causa qu'aquesta *esquerra* dongués sovint fe de vida fent sentir sa paraula al poble. Y ja sé jo que no faltarà qui digui (y aixó tal volta es lo que témen els catalanistas de la *esquerra*) y será segurament aquest grupu que vol assolir l'autonomia de Catalunya sens moures de casa, ni emprendre lluyta de cap mena y rébrela com a maná caygut del cel, que's pot fer patria sense parlar de religió ni de qüestions socials, pro jo dich qu'es pot parlar de religió y de qüestions socials y al ensemple fer patria, y, hi afegeixo, qu'aixó es molt més ventajós qu'alló. Si hem d'arribar a tenir l'Autonomia, haurém de tenir un govern autonomista y no li vindrá malament al poble saber desde are quina significació tindrà aquest govern y com pensa governar a Catalunya. Ja hi dit que'l poble hi vol veure molt clar y hem de comensar a parlar-li clar, sinó volém qu'es quedi a las foscas y avuy vagi al darrera d'un Lerroux per anar demá al darrera d'un altre farsant qualsevol, però may al darrera nostre, mentres cregui qu'els catalanistas som tots clericals y reaccionaris. Y aixó la *esquerra* es la que pot desvaner y per aixó, es fa necessari, més, s'imposa, qu'aquesta *esquerra* dongui fe de vida, que la *dreta* massa qu'en dona tot sovint. Y altre dia tornarem a parlar d'aquest tema que no deixarà ningú de reconèixer qu's de gran transcendencia pera nostra a usa.

CARRETER XERRAIRE.

En Nicolás guerrero

Encés en ardor bélich, en *Salmerón primero* demana armas y barcos, desitja aná a lluytar; Sentintse més guerrero qu'el Cid y qu'en Pelayo las glorias españolas pretent resuscitar.

Llegint els seus discursos, a dins de mas aurellas hi sento *aquella marxa* que tant es va cantar llavors que, plens de rabia, als yanquis porchs (els deyam y New York y Wasington volíam conquistar.

¡Hispanas epopeyas! Aquellas grans victorias comprench que així el commoguin, comprench (que al recordar els monuments de gloria, Cavite y Santiago, vulgui tornar a hundirse CON HONRA dentro el mar.

¿Ahont es en Rocinante? ¿ahont es en Sancho (Panza?; lo casco, la corassa, ¿ahont ho varem desar?; canons, barcos, exércits, si en Salmerón els guíu recobrarém las illas y fins lo Gibraltar.

¿Qu'es creu aquell ministre, que diu ab ironia si es que tenim lo somni de Cuba recobrar? Ab quina gallardia en Salmerón contesta el «¿Porque nó», que conto l'ha d'immortalisar.

¡Oh, Nicolás i'ustrel, deyan qu'érats sabata, qu'érats un tros de coniam, ¿per qué t'han d'in-sultar?

Lo qu'ets un gran patriota, un espanyol molt digne de governar la Espanya, qu'es de bon governar.

Segueix en ta mania, segueix demanant barcos, segueix demanant balas, fusells pots demanar y quant ho conseguixis (si a conseguího arri-(bas), fusells, canons y barcos els pots empaquetar

y als yanquis els envias, ab un *besa la mano*, dihentlos que sels guardin si se'ls volen guardar perquè entre regalals hi ó bé qu'ells ens els (prenguin com varen fé alashoras... no es gens difícil triar. Q. K.

Ball de bastons

¡Pensar qu'acabarem per ser Canalejistas! ¡Oh, y que no'ns en escaparem pas! Tots els catalanistas hem de fer cap... y qu'a ab en Canalejas.

Un senyor ho va dir l'altre dia després d'un sopar y en Roig y Masturbeo ho va remaxar després.

Lo que no van dir ni l'un ni l'altre, es per quin procediment teniam de fer la conversió, y nosaltres, estém en dupte entre si será perquè en Canalejas ens donará l'autonomia que demaném o... ó res més, perquè fora d'aixó, qu'es l'únich procediment que justificaria la nostre conversió, no sabém d'altre procediment qu'el tan conegut del gato.

¡Están de broma els jóvenes democráticos! ¡Qu'aquestas cosas s'hagin de dirse sempre en ben sopat!

No hi há pas cap dupte de que tals descubriments sols poden ser fruit d'una abundante comida con profusión regada.

Ja s'en necessita de Champagne Codorniu per fer dir a n'en Roig y Bergadá (aquell bon senyor qu'en ple Congrés va sentar plassa de brut inventant la masturbació catalanista) qu'els catalanistas acabariam per seguir al remat canalejista!

¡Lo que pot la espuma!

Vosté, senyor Roig, va fer una frase dihent qu'el catalanisme era una masturbación cerebral. Y va dir una mentida. Nosaltres també'n fem de frases. Y fusellant la de vosté, dihem que la de-

mocracia de vosté, la d'en Canalejas y la dels qu'el segueixin, es una masturbació es-tomacal.

Y dihem una veritat; perquè tots vostés no veuen altra cosa que l'olla del presupost.

Lo sopar en qüestió va ser organiat per la *Juventud Democrática*.

¡Valenta juventut!

¡Quin jovent qu'als vinticinch anys ja pensa en xuclar las mamellas del Estat!

Dels castellans ho comprenem, per alló de que la *cabra siempre tira al monte*, però, els catalans, aquestos ens fan llástima.

Llástima, perquè després de fer un paper ridicul, lo que'ls xuclin aquí a Barcelona, que nos lo claven en la frente; ¿qué nous heu enterat, oh! jóvens incautes, de que'ls partits, a la madrilenya, aquí ja'ls hem enterrat?

Oh! jóvenes incautos, que en vuestros tiernos años, miráis ya al presupuesto con intención de hartaros; seguid, seguid la senda en que marcháis, guiados por vuestra gran audacia y por maestros sabios, que más o menos tarde tendréis el desengaño.

Y are per acabar.

Senyors democráticos, jóves y vells: Els catalanistas som gent massa seria per deixar de pensar en nostra Patria pera seguir a cap polítich farsant, tant si es diu Canalejas com si es diu altre nom, llámese monárquico, llámese republicano.

A tots els polítichs espanyols d'avans, d'are y'ls que puguin venir, que no parlin de montar Espanya sobre la base del reconeixement de las nacionalitats qu'integran l'Estat espanyol, els considerém igualment cegos d'enteniment o igualment gurmans o igualment embusteros.

Y a n'els que'ls segueixen, *idem*. Y a n'els que'ls apoyan, *lo mismo*. Y a tots vostés, tres quartos del mateix. ¿Enterats?

Lecturas clásicas

UNA FAULA D'ISOP

(Traducció de A. Bulbena y Tusell)

LO CORB É LOS COLOMS

A n'en Vallés y Ribot

Un corb, havent vist a un colomar uns Coloms ben apeixats s'emblanquei a si mateix, é sen vingué a participar d'aytal manera de viure. Tant com estigué en repós, presentlo aquells per un colom, vanlo admetre. Mes un dia per distracció se deixá sentir; los Coloms llavors regonexent la sua especie, foragitárenlo a colps. E ell, privat del nudriment del colomar, torná de nou ab los corbs. Aquets no regonexentlo per causa de sa color impidiórenli de pendre part al llur nudriment; de manera que per haver perseguit dues faýcos de viure, no obtingué ni la una ni l'altre.

Perque devem *accontentarnos d'ago que tenim, passant sovint que la cobdicia, ultra que de res no serveix, sostraunos sovint fins les cosas presents.*

A la vila del os... beítran

¿Es dir que vols dos milions per poguer aixiribirte? ¿que demanas caritat per dirns després *egoístas*? ¿Es a dir qu'annualment vols que't donguém la propina dels insults y vergassadas ab que sempre ens obsequias? ¿Es a dir que no'n tens prou d'havernos pres la camisa qu'encare vols que't donguém dos milions de pessetillas? ¿que't pensas que las guanyém fent el dropo tot lo dia com tu, que vius solsament explotant a las provincias? ¿Que t'ho creus? donchs vas errat. La Santa Gaudularia, qu'es vostra única patrona, no la tractém ni de vista, honrant sols el Sant Trevall qu'es lo que honra y dignifica; y sols qui guanya moneda es qui te de possehir-la; per xó no't fem caritat, per xó t'enjeguém a dida.

Sols ab una condició te darém lo que mendicás: ¡Tornantnos tu lo qu'es nostre y quedantels que'ns envias! ¡Quedant els pops xucladors, donantnos l'Autonomía! Si acceptas, quatre milions te donarem desseguida: dos milions per fer el dropo y dos milions per... divertirte.

V. CALDES Y ARÚS.

Senyors:

Estém donant la última má a nostre

NÚMERO-CALENDARI

Fóra del solemne adveniment al trono del Paralelo, del Emperador Alexandre I *el Mano*, la sortida del

NÚMERO-CALENDARI DE «LA TRALLA»

será'l més gran aconeteixement del any.

Aquest

número-calendari

resultará molt més entretingut que una sessió de las que's farán al Ajuntament quan els republicans *perdidos* hi tinguin majoria; molt més graciós qu'en Buxó é infinitamen més maco qu'en Junoy y en Vallés y Ribot que son dugas hermosuras.

Tot un devassall d'art y literatura a dos colors (la literatura també a dos colors), per la irrisoria cantitat de

15 CÉNTIMS

¡No n'hi haurá per qui'n voldrá!

¡Verlo para creerlo!

¡Qué numerito, señores, qué numerito!

El cappo per... las comarcas

LLEYDA

Senyor Director: Els republicans *perdidos* de aquí també fan *meriendas*... de negros, que di-huen vostés. El diumenge prop passat, tingué lloch la primera de la serie que dihen que faran sempre que tinguin gana. L'acte va tenir lloch ab tal *pompa*, que resultava un acte de comedia. S'organisa una *professo*: Al davant molta quitxalla petita, al darrera la quitxalla gran, ó siguin els qu'es pensan que quant vingui la República els duros anirán a deu rals; després els coros *Paloma y Violeta*. (Vaya uns noms carrinclons!) una noyeta vestida de República... de percalina y al fi el Diputat a Cortes senyor Pereñor... ab un pa calent a las mans. Estava en caràcter.

Me sembla que si'ls catalanistas no activan de valent la propaganda de nostras salvadoras doctrinas, a Lleyda no s'hi podrà viure entre tans babaus y ab vuyt concejals republicans de majoria al Ajuntament. Res un'altra *merienda*!

Visqui Sr. Director molts anys pera bé de nostra causa.

LLUM DE JANER

Lleyda 18 de Novembre.

TARRASA

Estimat Director: Es coneix qu'en Lerroux y els seus companys de cuadrilla son una plaga pitjor que la llagosta. Desde qu'en Roca y Burru y el seu general van deixar-se caure en aquesta ciutat la pau qu'avans hi regnava s'ha tornat pitjor qu'un infern, puig tot son odi y discordias, de resultas de las prédicas d'aquells vividors a espalllas dels infelissos obres.

Si el catalanisme no procura trevallar molt en aquesta ciutat pera fer entrar als catalans per el camí de las verdaderas doctrinas redentoras, que son las del autonomisme, no sé pas ahont anirém a parar.

Jo tinch, malgrat aixó, confiansa en que tart ó d'hora els cegos hi veurán y els falsos redentors tindrán de tocar el dos a marxas dobles.

De vosté atenc S. S.

25 de Novembre.

J. A.

VILAFRANCA DEL PENADÉS

Sr. Director de LA TRALLA.

En las passadas elecciones, els republicans varen dar mostrás de sa fraternitat, igualtat y llibertat, que tan predicán, ja que dos dias avans, ells ab ells, es tiraren els plats pel cap, per volguer ésser tots concejals. Després de la palestra, quedaren dividits y el senyor *Broquil y Ortiga*, gran conspicuo lerruxista y que está de morros ab lo senyor Zulueta, per no haverlo volgut servir en cert y determinat assumpto, se presentá frente'l candidat anticaciquista senyor Carbonell y veyent a última hora que perdía, demaná amparo y protecció al gran cacich, qui previ promesa de que'n determinats assumptos faria *muys y a la gabia*, l'hi avocá alguns vots, surtin d'aquesta manera per minoria. Ell ve dihent en tot y per tot, que té el primer districte dintre el puny. ¡Que no ho veus cap de suro que tothom se't rifal

BERNAT CHINCHOLA

23 de Novembre.

SITGES

En aquesta població ha sigut molt ben rebuda l'aparició del valent setmanari autonomista que vosté dirigeix, sent lilegit cada número ab fruició. Ja deuen estar enterats de qu'aquí els candidats catalanistas varen sortir votats per majorias y minorias, com no podia menos de succehir tractantse de Sitges, quals vechins son catalans de debó y estiman a la seva terra molt més que a cap republica ni monarquia.

Aquest resultat ens ha omplert d'alegría, perquè ha enderrocat l'imperi del Secretari, que fins are feya de cacich.

Aquí tenim en grupu de republicans que presideix un tipo molt conegut a Sans per las sevas *heroicitats*. Es un tal don Ramón que va fugir del nomenat poble per por a un procés, y qu'aquí presentá candidatura enfront la nostra, obtenint una votació tan migrada que fou la riota de Sitges.

Desis, don Ramón, y no imiti ab pallassadas a n'en Lerroux, que vosté no es més que un personatje d'opereta bufá.

Per tenir de tot fins tenim un redentor del obrero, socialista gubernamental que, mentres predica l'odi y engatusa als obrers, ell viu ab l'esquena dreta. L'administració dels consums sembla que l'engreixa molt y es comprén ¡com qu'es una feina tan descansada!

Un altre dia parlaré de la comparsaría caciquista que nosaltres hem reduit a la impotencia.

UN QUE LA SAB LLARGA

Sitges, 23 Novembre.

Buenas. Si senyors, he estat malalt, com varen dirlos hi els companys sense cap errada d'impremta. Y are jo'ls dich que ja estich bó y que encaixin. ¿Ja han encaixat? Bé, donchs are... *soltad esa mano*, no perque hi quedi cap gran cap rellojete, sinó perque si no la soltan no podria escriure.

Al meu mellorament hi han contribuït una pila de concausas. De moment, una purga anti-errática y després la comparsa d'una pila de gent al meu estable en el precis moment que arreglava la menjadora al Moro, un caball molt dolent que tinch donchs tira cossas. ¿Qui no's posa bo? Figúrintse que varen venir en comissió compacte y nudrida, en Guttemberg Giró ab sas barbas, blusa y cinturó apostólics... el corrector N... que ha estat als Estats Units y ha pres café ab en Mac-Kinley, y quatre caixistas revolucionaris que no creuhen ab en Lerroux. (¡Ahont hem arribat ab la reacció d'avuy en dia!) En Giró'm va fer un discurs alusiu al acte, que no va ser altre que la entrega d'una ploma, d'un método d'apèndre a fer la lletra clara y d'un memorial de desagravis. Y veusauqui en *Xeixa Moixa* que se li'n va'l pansiment, qu'engoleix un got del que rasca, agafa la tralla y's disposa a recorre'l recinto tan tranquil, sense por de la tramontana ni de... *La Campana*.

¡Si se n'han fet de bestieses aquesta setmana! Si'ls en hi hagués de parlar no acabariam may. Desde'l género Francisco fins al género Vallés que entre aquest y en Frégoli tenen acaparar, demanin. Y si'ls convenia un tenor ó dos, no s'estiguin per'axó, que també'ls podria servir. Per haverhi de tots els géneros fins hi hagut el de dol, consistent en una pila de comedias representadas per una borragrada de plorans, que are combregan a n'en Pi perque está mort.

Peró'l género que ha estat d'alta ha sigut el d'abricó ó sigui l'ibsenià. *Els Espectres* al Nou Retiro, y els *Borgmans* al Intim. Els primers anaren tot lo bé que podian anar, ab molta naturalitat, sobre tot; ab dir que al final del segon acte, quan se cala foch al Asilo, fins se sentiren els pitos de foch al quart districte, está dit tot. Home, ¿qué ho fa que son las compayias modestas las que fan las obras bonas? Jo no ho sé, però qui podria dirnosho potser fora en Borrás. (Senyors caixistas, fasssin el favor de no equivocarse al compondre aquest nóm.)

¿De qué parlarás—jo'm deya—la setmana que ve? Perque a Barcelona hi han molts teatres, fins hi ha una compayia catalana ab *trust* y tot, però senyores, val més no'n *raggiar di lor*. Aquí com a cosa decenta ja no més hi ha l'*Intim*; donchs parlemne.

Peró velsiaquí que aixis que vaig veure que las empenian ab el senyor Ibsen, jo me vaig dir: *Nada*, ¡fan una obra d'aquest senyor que es de la terra d'en Nansen? Donchs es qüestió de no entornansen del teatre sense haverlo entés. Y per entendre una obra res mellor que posarse en el medi que's desenrotlla. A més; ¿no es revolucionari el senyor Ibsen? ¡Donchs cap al *Suis* falta gent a sopar!... ¡Alguna cosa hem d'haver après d'en Lerroux els de Barcelona!

Jo anava de carreter com acostumo, ab la vara a la mà, y ni menys s'hem va ocorre que no'm deixarian entrar, perque allà ahont hi va una barra be pot anarhi una vara, que tenint una erre manco fa menys destorb. Y guapo, vaig entrar... Vaig sopar també, cosas que'm fessin posar en situació, y pera guiar-me duya un tomo de ca'n Maucci, una traducció del rus molt dolenta per cert (no tant com la que en Roca y Cupull ha fet del *Borgman*), però que pera lo que la necessitava anava de marvellas.

—¡Noy, pórtam Caviar!
—¡¡¡Voy!!!
—¡Noy, pórtam kirsh!
—¡¡¡Voy!!!

Y jo vinga fullejar el volúm.
—¡Noy, pórtam una *versta* de *kopek*!
—¿Com diu?

—¡Una *versta* de *kopek*!
—Dispensi, no n'hi ha d'aixó.
—¿No? Donchs no he dit res... Digas, ¿qué'm podrias portar a n'en Lerroux?

El mosso va aguantarse la riatlada, y jo no sé que va passar, però el senyor del taullell que'ns mirava, va fer un geste d'esverament, va trucar el timbre, hi anà el mosso, y aquest va deixar sobre la taula un grapat de duros. Després va tornar cap a mi y va dirme:

—Dispensi, he anat a depositar el valor del servey de taula. Un cop vaig haver menjat tot lo que feya flayre de polo nort sense ploma d'au ni aygua tebia ho vaig tornar a treure tot, y tan tranquil m'en vaig anar septentrionalisat cap al teatre. Jo soch aixis!

No seré pas jo qui'ls hi expliqui l'argument de l'obra, si'l volen coneixer, comprin la traducció del Avenç, que encara que dolenta com he dit, es alló: en terra de *Borgmans*, el cego es el rey. Lo que si'ls hi diré es que jo en ma vida trágica havia vist una cosa tan espantant, tan revolucionaria, tan hermosa, tan tarantana. Y sinó que ho diguin els senyors de la platea, que tenian els pels de punta, y estaban indignats de ohir aquellas cosas que'ls comprometian a n'ells que duyan al costat a la senyora y que tenian dos ó tres butacas més amunt a la querida!... Perque l'Ibsen te aixó: diu las cosas tan claras que vaja, no està bé. Ell no s'en vol donar compte de que en la bona societat qui més qui menys está tarat, y que hi ha molta gent que ha de pasar bugada al confesonari de las bruticias de l'arcoba; y patatúm, patatúm, vinga avergonyar a la gent exhaltant la bondat, l'amor, la vida, la alegría y la fe en un mateix y no en cap altre!...

Y es clar, molts foren els que s'en hagueren d'anar del teatre. La llum del dia fa molt als ulls dels mussols. (Fixinse bé ab aixó que acabo de dir, y me diguin sinó comenso a saberne de fer frases! Eh?) ¡Pobre Lerroux! Y que petit quedavas ab las tevas revolucions prosaicas devant de l'excels poeta boreal!

Els cómichs molt bé; en Jiménez magnífic; la posada en escena ab molt gust y justesa; las decoracions encertadas; el soroll al comensar els actes, de primera; la tos durant els actes, de segona; y's que no varen que dar contents, *afortunadamente eran de tercera*... calitat moral.

El dissapte farán *El Mistich* a Romea. *L'Héroie* no, però... un duro contra una pela a que *El Mistich* si que agrada a l'Urrecha? El titul sol ab la firma que du, ja deu ferli salivera. *Ateyu, ateyu!*

XEIXA MOIXA
Ordinari

Concursos de LA TRALLA

Certamen literari-gastronómich

COMPOSICIONS REBUDAS FINS EL DIA 1 DE
DESEMBRE.

Lemas.—6. Alló.—7. El número 10 X 10.—8. Un geroglífich.—9. Nació Catalana.—10. Síntesis.—11. Lògica. Ego.—12. Sense lema.—13. Galls ó moneda ve a ser lo mateix.—14. ¡Miréulo bé!—15. ¡Ben dit!—16. No val a badá.—17. Xiulá y tocá ferro.—18. Badant.—19. Assegurantse.—20. Una olla podrida.—21. Madrid ha de ser destruit.—22. Vaya un crítich més... Urrecha.—23. Lliberanos Dómine.—24. Lo marxant.—25. Lo pagés pulit.—26. La Orquesta d'en Puigventós.—27. ¡Mira, miral deya en Pau.—28. Adán.—29. En Roca.—30. Si será aixó.—31. Aparteuts.—32. '—33. Malas bertias.—34. ¿Qui no ho sab?—35. ¡Fora el 1001—36. En lloch de llum dona fum.—37. ¿Qué volen que sigui?—38. Un dels de la caza.—39. Aixís, aixís.—40. pinpin.—41. El sol avans no's ponía en els dominis d'Espanya.—42. Justa.—43. Lo meu somni.—44. ¡...!—45. A Madrid las modistetas dibuent que tenen xinxetas.—46. ¡¡Pobre Imperator!!—47. Fora la barra.—48. Aixó mateix.—49. Genio y Etc.—50. La Tralla.—51. Tothom ho sap.—52. Patologia.—53. Geografía.—54. Aixó ray.—55. Grossas y calentas.—56. Sols lo ventre, allá a Ponent, es la palma de la gent.—57. Pena de mort al lladre.—58. L. J. A.—59. E. C. S.—60. Lliureúnoson, senyor, com més aviat mellor.—61. Estrella.—62. Via fora, lladres.

L'altre dia al Parlament, empipats els se nyors *mayorios* de la obstrucció dels *minorios* republicans, van creuarse d'una y altra banda frases de gran calibre.

Algú (no se sap qui) va cridar als republicans:

«Que se vayan a la Encomienda», carrer ahont hi tenen el casino els qu'han de posar parada de duros a disset rals y mitj.

Sentir aixó *El Mano del Paralelo* y posarse fet un Buxó va ser tot hu:

«¿Quién ha dicho que nos vayamos a la m...?»

Va confondre llastimosament *Encomienda* y m...

No'ns extranya perque hi té una obsessió ell ab aixó.

Y al cap y al últim, d'un casino republicà unitari, llibertari y tabernari, a la m... no hi va pas massa diferencia, l'equivoch, donchs, no es massa gros.

Are, lo que'ns sorprén es que l'Alecan-drito deixés anar la paraula en plena sessió. Sabiam que la usaba en la seva correspondencia particular, lo que no'ns podiam figurar que fos una cosa que li tornés a la boca ab tanta facilitat.

Una carta qu'els republicans *perdidos* de Castellbisbal dirigeixen al periódich *Fraternidad Republicana*, de Tarrasa:

«Saludamos a Tarrasa nuestra hermana, con todos sus republicanos, a Barcelona nuestra madre, a don Nicolás Salmerón nuestro padre, a don Alejandro Lerroux nuestro...»

¿Peró aixó es una carta ó un arbre de familia?

La junta de *La Caridad*, naps,
la junta de *La Caridad*, cols,
la junta de *La Caridad*... ¿quánt
presenta la dimissió?

La *Veu* ha publicat uns articles titulats *Madrid, ventre d'Espanya*.

Aixó ja es vell.

Lo nou fora dir: Espanya, ventre de Madrid.

Y que fos vritat.

El governador de Madrid ha prohibit que las senyoras que vagin al teatre ocupin las butacas de platea ab el sombrero posat.

Y s'ha acatat l'ordre, cosa rara a Madrid, ahont no s'en acata cap.

Aquest governador es diu Lacierva.

Are compreném perque han complert la seva disposició.

Acostumadas a obehir a n'el *ciervo*, també han obehit a Lacierva.

La forsa de la costum.

¡Que brandin molt las campanas,
que toquin totas a festa!
El *Maleta* fa sis dias
que no ha dit cap bestiesa.

Ya poden mirar, buscar, fullejar, es inútil en tota *La Esquilla* ni en tota *La Campana*, no hi trobaran ni una sola linia, ni una sola paraula dedicada al gran repúblic-autonomista Pi y Margall.

No s'han dignat dedicarlhi ni un sol mot de recort al ilustre mestre. Mellor; si ho haguesin fet hauria sigut una profanació.

En Roca y Roca no l'havia respectat may al pobre Pi, quan aquest era viu; no debia donchs, recordarlho en lo segon aniversari de sa mort.

En Roca y Roca ha sigut l'únich home que s'ha atrevit a dir que el programa d'en Pi era el somni d'un fantasiador, una utopia, una ximpleria.

El que va tenir prou poca... sustancia per sostenir aixó, ha de fer el perfecte *pendant* deixant passar, el 29 de Novembre com si no s'hagués mort ningú en aytal dia.

Ya ho veyém, necessita las columnas de *La Campana* per omplirlas de baba verinosa, per buydar a sobre d'ellas el recó de las escombrerías de la Llibreria Inconsutil, per dedicar versos dolents, a tot serho, als concejals que no volém admetre l'ukasse del *Cacich de la Fraternidad*, y aquella galdosa secció de Cartas de Fora plena d'insustancialitats y farcida de baladronadas de gos peter.

Ens felicitem de que no el nom d'en Pi no s'hagi deshonrat en mitj de tanta porqueria.

¡Ya, ho veyeu obrers catalans! El vostre apóstol, el vostre verdader apóstol, el que no volgué tacarse las mans ab els diners del fondo de calamitats, no se li ha dedicat cap recort desde la premsa que os vol redimir. ¡Ho em fet els reaccionaris, els carcas!

Seguiu, com remat de bens, seguiu, jells os portarán a la felicitat!

¡Quin fastich y quina angunia tot a l'hora!

Copiém de la *Campana Desgracia* del 2 de Febrer de 1895, n.º 1341, any 26, la següent batallada, qu'es la primera que figura aquell dia en primera cara.

«Sériament se tracta de la creació d'un Banch Militar ab l'idea de combatre l'usura exercida en detriment dels oficials del exercit. Lo Banch estarà baix la protecció del govern.

En cambi aqueix govern mateix no's recorda may de crear banchs agricolas ab l'idea de sustreure als pagesos a la plaga de l'usura que'ls escanya tirantlos a la miseria.

¡Qué s'ha de fer! en lo joch monárquich que avuy está sobre'l tapete, espasas son trunfos.»

Molt bé Roca, ¿cóm t'explicas que'l 95, te sentisis *agricolero* y antimilitarista y l'any 903, publicuís ninots, donant *jabón* als *pantalons vermelles y mánigas entorxadas* y no't recordis en lo més minim dels agricultors?

Ja sé lo que'm dirás... *Todo cambea* ¿vritat?

Lo que no *cambea* ni pot *cambea* es la estúpida ignorancia dels qu'us segueixen y la barra y cinisme dels directores de la massa estúpida.

Vaja, confésaho ¿oy que ho encertém?

Antes dejará el sol de darnos lumbre, que nosaltres deixar de comprar l'*Alma Española*.

Ja va dir el *Carreter xerraire* qu'era molt salau:

Véase una muestra:

«Alternando con los tipos de nuestro ejército de tierra, que aparecen reproducidos en estas páginas, ofrecemos al lector de *Alma Española* figuras y escenas de la marina de guerra; así queda atendida completamente la parte más patriótica y nacional de nuestro programa, que es la de vulgarizar las instituciones militares encargadas de mantener la integridad de nuestro territorio.

Meno.

Més *Alma Española*:

¿Qué dirán vostés que se'ls hi ha ocorregut publicar?

¿La vista d'alguna biblioteca?

No senyors. Dugas fotografias de dugas caixas de préstamos.

¿Hi há algú a Madrid que no sápig a quina cara fan las caixas de préstamos? Donchs sobran las vistas.

Llegim en un article d'en Lluís Bonafoux:

«En Madrid se habla tanto de pupila precisamente porque se vive a oscuras, de pura tontería...»

Xócala, noy, y apuntanten tres.

Convidats per la societat *Catalunya Federal* assistirem a la vetllada organisaada per aytal entitat pera honrar la memoria del gran apóstol de l'Autonomia en Pi y Margall.

Nosaltres qu'abominém de la república unitaria despótica aplaudirém ab totas nostres forsas a ne'ls oradors republicans federales perque'l seu programa es casi be'l nostre y perque vegerém si li miran ab sospecha la forma de govern republicana, aixó no es prou pera anteposar a nostra aymada Catalunya.

L'Ardid no'n té prou ab passarse la vida infamant las nostres aspiracions, ni desfent hipócritament el nostre programa, ni, amparat ab las turbas, tirant cossas als que cridan ¡Visca Catalunya! Aquest baturro renegat, qu'encare té'l descaro de dirse autonomista, tot y trahint a n'els ideals de'n Pi y Margall, ens vol expulsar de Catalunya.

Hostes vingueren que de casa ens tra-gueren.

¡Els anys y el vi fan dir molts desatinos!

Dali ab la mania dels publicitaris de donarnos per morts. Al menos ho dihuen deu ó dotze vegadas a diari y nosaltres tan frescos.

Ab tota la barra fan saber que'l moviment del trust republicà absolutista té l'apoyo a Catalunya dels elements ilustrats. Aixó es fals. Tots els intelectuals que venen ab vosaltres sort forasters; de la terra no més conteu que ab en Corominas, en Junoy y en Roca y Ruch.

Per base teniu un banch ab tres peus.

—¡Home aixó no son peus!

—Donchs, qué son?

—Potas y encara corcadas. Recordemnos que respectivament son autors de *La Cajetilla del soldado*, de las alabansas a n'en Portas y del negoci del Marqués d'Ayerbe.

—¡Quina ensorrada quan vingui l'em-pental!

No's pot fer res devant de criaturas. ¿Oy Assiatic?

El neula de'n Sanpedro y Miguel ha dit que'n Servet no era catalá com ens deya en Peyus. ¿Y saben per qué? Donchs perque quan van dividir Catalunya en provincias la van retallar y van endosar a Aragó el poble ahont va neixer aquell SABI CATALÁ.

En Sanpedro y Miguel no pot sufrir que a Catalunya hi hagi cap més sabi qu'ell.

Si aquest *benidito del capazo* arriba a viure uns quants anys ja veurán com ens dirá qu'en Balmes ó Mossén Cinto eran inglesos ó francesos.

¡Ey! Aixó si l'Estat va seguint el camí que ha emprés desde fa temps.

La Vanguardia va sortir l'altre dia parlant, com a cosa extraordinaria, d'una vaga de picapedrers qu'ha durat tres anys, fent perdre un milió de lliuras esterlinas (un grapat de kilos) als vaguistas.

Si que s'admira de poca cosa *La Vanguardia*.

Nosaltres coneixém a un tal don Alejandro Lerroux y Garcia, que's va declarar en vaga als disset anys y a horas d'ara encara no s'ha decidit a tornar a la feyna. Y al revés

Com se conquista al poble

Avans

Are

dels picapedrers aludits, en comptes de perdre encara hi guanya diners.
¡Això sí que és admirable!

**

L'edificant espectacular que's dona a diari en el Congrés ens va que ni fet d'encàrrech a n'els que som enemics del parlamentarisme.

Que pensin, els que aspiran a un canvi radical de govern, que si pujés la República unitaria y jacobina, presenciariam la mateixa comedia prò ab els papers canviats.

Per lo tant han de comprendre els revolucionaris que pel migrat resultat que representaria el triomf del centralisme republicà, no val la pena de fer cap revolució.

Si d'acàs el poble l'ha de fer ha d'ésser per anar ben lluny. Ha d'ésser per deixar a tota la política d'ofici ben endarrerada, tant, que may més ens aconseguim.

De sobra ho sabem; morta la cuca, mort el verí.

Que pel cas s'ha de dir, fora'ls polítics d'ofici, fora la farsa.

**

La Perdida s'ha convertit en porta-veu de l'Associació d'Alabansas Mútuas. Dona a diari cada bombo a n'els polítics de casa seva, que no té modors.

Prò lo bo del cas es que aquests polítics l'únich pràctic que fan, es moure cada xibarrí y cada rebombori per un quitame allà esas pajas, que talment el Congreso de Diputados fa la vergonya a n'els Lavaderos con agua de Dos-Rios.

No perque s'hi renti res, sinó per la molta roba bruta que's tiran en cara las bugaderas.

**

Segons una exposició que'l diputat catalanista en Lluís Domènech, dirigeix al señor President del Consell de Ministres, Catalunya dona 911 soldats més del que li corresponen; en canvi la villa de Madrid ne dona 629 de menos.

Que'l desgovern d'Espanya toleri aquest desgabell no'ns estranya perque estem fets a tot, lo que no'ns podem explicar, es perque els diputats republicans, que are es prenen tan interès pera el ramo de guerra, no censuran aquest odiós desfalch d'homes pera l'exercit, que's fa a Madrid, en perjudici de Catalunya.

¿No tenen en sa bandera el lema Igualdad? Pues a veure si aquesta paraula no será una de tantas com el republicans únicos es posan a la boca pera ferne bafa.

**

Aquella vella no's volia morir, perque cada dia es vehuen cosas novas, y nosaltres no ens volem morir per veure quin dia en Roca repetida, ens dirà una bestiesa que no sigui més grossa que la que ha dit avans; es per ell un Sport això de meter la pata y val a dir que progressa d'un moda esparverador.

Aquest preàmbul obediex a qu'en la pornogràfica poca-solta, reaccionaria (y altres titols que'm guardo per respecte a vostès), Esquella de la Pocalatxa, publicà una carta del senyor Giner dels Pipis, en la que que aquest senyor diu que... le ha llenado de extrañeza el número de votos que yó (ell), forastero, he sacado frente a los catalanistas.

¡Vegin! quinas cosas l'assombran al senyor

dels Pipis, ¿qué no ha cursat el batxillerat, senyor Giner? perque jo'm recordo d'una frase que a la classe de llatí, feya furor, y que es la resposta del perque vosté ha tret més vots ab tot y ser forastero, ¿vol saberla aquesta frase? Donchs vá: «Numerus estultorum, infinitus est» que traduïda a la dulce, melodiosa, antiespasmódica, y bicarbonatada llengua que vosté usa, vol dir «El número de los necios es infinito» ¿ho compren are perque ha tret més vots? Donchs... por eso.

Altremunt, no deixa de causarnos satisfacció que hi hagi a la Fraternal Pocilga y Unionesca Grey Republicana, qui tingui seny, (lo que no vol dir qu'el tingui tot) perque menos mal si els seus regidors se extrañan de que aquí, un foraster, obtingui més vots que els fills de la terra, lo que vol dir que trobarian molt justificat que passés lo contrari, que's lo que realment tindria de passar, pero, (a tot arreu hi há un pero) es alló dels estultorum...

Lo que no'ns cap a la barretina y aixó que com a carreters la portem grossa, es que el senyor Roca y Pedra s'arrenqui ab aquell bé de Deu de calificatius honerosos pera el senyor dels Pipis y que gayre bé el deixan en ridícul al pobre senyor extrañado.

Figúrintse que li diu:

El senyor de los Rios es una ilustración nacional...

¡Vaya senyor Joseph! ¿qué vol dir una ilustración nacional? Ens créyam que nacional no més hi teniam els toros y are, resulta que, a més dels toros, tenim ilustracions nacionals, com si diguesim el «Nuevo Mundo», «La Ilustración Ibérica», El Blanco y Weyler, ay, el Blanco y Negro etc...

¿Ho veus Roca? ¿quin dia deixarás de fer l'Odon?

Quant te moris... si t'enterran fondo.

CORRESPONDENCIA

A cavall.—Senyors: R. B.; A. LL.; R. A. B. Sabadell; Bernat Xinxola; Un que la sab llarga; R. A. B.; R. J. B.

A peu.—Senyors: Flis; Sanch de Pusa; J. E. M.; Un dímoni esquat; Un panduti; Oranch de la Costa; Frissela; L. Condell-Ferrés.

Kim: El seu dibuix ens ha agradat. Tenim de parlar ab vosté.

Un qu'ha portat Tralla.—Están molt bé; però ja varem dir que no publicabam passatempes. Creui qu'els catalanistas no podem distreurens ni un minut.

Un llegidor de La Tralla.—Pot complaurel en lo que demana un diari; nosaltres no.

P. I. Q. A. L.—Mirarém d'arreglarho y mirarém de publicarho. Vosté te condicions, pero ha de practicar-se molt encare y fixarshi y sobre tot tenir més bona ma pera triar els assumptos. Aixó es lo principal.

Ric.—Vosté dibuixará bé ab el temps, ab aixó no's precipiti y no's fassi malbé. Aprofitarém la idea d'un dibuix.

Joseph Gil.—Gracias per sas observacions.

P. M. R.—Retocat, anirá.

Un sabadellench.—Home es molt fort aixó!

Xiribech.—Envíhi'l que vulgui, però no semanalment; quan vegi publicat un treball pot enviarne un altre.

Pep.—Anirán alguns dibuixos.

Sachs.—Al sach.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia, 233

A MADRID

—«¿Y quién va a cobrar esos dos millones?

—El Ayuntamiento.

—¡Anda la órdiga! ¡Ya estoy viendo a toos los concejales declararse obreros.

¡Ja ha sortit!

EXIT COLOSSAL DE LA OBRA

CREUHANT LA PLANA MORTA

Primer volúm del prodigi'editorial «Biblioteca NOVA CATALUNYA»

PREU: UN RAL

En premsa:

VOLÚM SEGÓN

MONOLECHS

per en POMPEYUS GENER

Tots els pedidos (acompanyant son import, puig d'altre manera no se serveixen), encàrrechs y subscripcions a don Jaume Gurt, Diputació, 291, baixos.—S'admeten subscripcions per un any (24 volums), al preu de 5 pessetas indistintament pera dintre ó fora de Barcelona, y al de 11 pessetas si's volen rebre'ls volums certificats. Pagos en sellos de correu, lliuransas, etc., etc...

ENTRE «MOSSEGAS»

—¿Qué surts del miting catalanista?

—Sí, noy.

—¿També vas a fer patria, tu?

—Per aixó tinch el temps! Hi anat a fer rellojtes.